

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Structuurvisie Zuidwest 2020

**Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport**

5 maart 2009 / rapportnummer 2208-33

1. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

Het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Tilburg is voornemens een structuurvisie op te stellen voor het buitengebied ten zuidwesten van de stad Tilburg. Deze 'Structuurvisie Zuidwest 2020' wordt kaderstellend voor tenminste twee m.e.r.-plichtige activiteiten, te weten de ontwikkeling van bedrijventerrein Wijkevoort en van het landgoed 'De Groene Kamer'. In het kader van de plan- en besluitvormingsprocedure wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen, met als doel inzicht te krijgen in de milieueffecten van de verschillende ontwikkelingen waaraan de structuurvisie ruimte gaat bieden. Bevoegd gezag is de gemeenteraad van Tilburg.¹

De volgende punten beschouwt de Commissie als hoofdpunten voor het op te stellen plan-milieueffectrapport (verder genoemd plan-MER). Dat wil zeggen dat het plan-MER een goede basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als het de volgende informatie bevat:

een ontwerp van een duurzaam groen-blauw casco op basis van de lagenbenadering, waarin de intrinsieke waarde van de huidige structuren en patronen is gedefinieerd. Analyseer de randvoorwaarden, knelpunten, belemmeringen en kansen voor de verdere ontwikkeling van bestaande functies en het toevoegen van nieuwe functies;

- een onderbouwing van de behoefte aan nieuwe functies, waaronder bedrijventerrein Wijkevoort, Landgoed de Groene Kamer, de Mall en sportvelden;
- een uitwerking van alternatieven waarbij, naast het voorkeursalternatief, ook een alternatief wordt uitgewerkt waarbij het ontworpen duurzame groen-blauwe casco intact blijft, c.q. maximaal versterkt wordt op basis van de aanwezige potenties. Werk, indien realistisch, ook (locatie-)alternatieven uit voor bedrijvigheid buiten het plangebied;
- een beoordeling van het doelbereik van de alternatieven op basis van concrete en toetsbare criteria;
- een overzicht van de gevolgen van de verschillende alternatieven voor natuur, landschap, cultuurhistorie, verkeer en vervoer en leefomgeving.

Om deze hoofdpunten goed te kunnen beoordelen is het van belang dat het plan-MER een zelfstandig leesbare samenvatting bevat, met voldoende onderbouwend kaartmateriaal, voorzien van duidelijke schaal en legenda, en ander ondersteunend beeldmateriaal.

De Commissie bouwt in haar advies voort op de Notitie reikwijdte en detailniveau (notitie R&D). Dat wil zeggen dat dit advies niet zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met de notitie R&D moet worden gelezen.

¹ Voor gegevens over de m.e.r.-procedure, de rol van de Commissie en de werkgroepsamenstelling, zie bijlage 1.

2. PROBLEEM- EN DOELSTELLING EN BELEIDSKADER

2.1 Probleem- en doelstelling

2.1.1 Integrale gebiedsvisie

Ontwikkel een integrale gebiedsvisie op grond van de lagenbenadering.² Beschrijf daartoe:

- de intrinsieke waarde van de huidige structuren en patronen, zijnde geomorfologie, hydrologie, ecologie, landschap, cultuurhistorie en infrastructuur;
- de toekomstverwachting van en concrete en toetsbare doelen voor de ontwikkeling van de bestaande functies in het gebied, zijnde natuur, recreatie en landbouw.

Ontwikkel op basis hiervan een duurzaam groen-blauw casco. Ga na welke randvoorwaarden, knelpunten, belemmeringen en kansen dat levert voor de verdere ontwikkeling van bestaande functies en voor het toevoegen van nieuwe functies. Identificeer de conflicterende belangen en dilemma's.³

2.1.2 Behoeftte aan nieuwe functies

Onderbouw de behoefte aan de in de notitie R&D genoemde nieuwe functies, waaronder bedrijventerrein Wijkevoort (en daarbinnen de specifieke mogelijkheden van de Maintenance Campus), de Groene Kamer, de Mall en de sportvelden.⁴

Geef daarbij specifiek voor het bedrijventerrein aan welke ruimte nog aanwezig is en/of herstructurerings- en intensiveringsoperaties plaatsvinden of mogelijk zijn op andere bedrijventerreinen binnen de gemeente en/of in de regio. Ga in op het mogelijke risico van overaanbod en significante leegstand.

Beschrijf de (milieu-)voor- en nadelen van ruimtelijke concentratie van bedrijvigheid gerelateerd aan de luchtvaartsector op bedrijventerrein Wijkevoort. Ga specifiek in op de mogelijke synergie-effecten van dergelijke ruimtelijke concentratie. Beschrijf tevens de haalbaarheid en praktische uitvoerbaarheid van toekomstige verplaatsing van bestaande bedrijven naar locatie Wijkevoort. Betrek daarbij de mogelijke hoge kosten verbonden aan bedrijfsverplaatsing.

Onderbouw vanuit de bestaande en nieuwe functies de benodigde omvang van het plangebied. Geef aan wat het plangebied specifiek geschikt maakt voor de bestaande en nieuw te ontwikkelen functies.

2.2 Beleidskader

Geef een overzicht van beleidsnota's, (ontwerp-)plannen en wet- en regelgeving die van toepassing zijn op het plan. Beschrijf de randvoorwaarden en

² Maak daarbij gebruik van provinciaal kaartmateriaal en onderliggende studies, bijvoorbeeld Baaijens en Van der Molen (2004), Basisrapport Landschapsecologisch Structuurbeeld Noord Brabant, Dienst DLG, Provincie Brabant.

³ Zie in dit verband bijvoorbeeld de inspraakreacties van Landgoed 'De Groene Kamer', Bewoners en belanghebbenden Buurtschap Prinsenhoeve en Brabant Water N.V. die ingaan op dergelijke conflicten (inspraakreacties nr. 2, 3 en 4, bijlage 2).

⁴ Zie in dit verband de inspraakreacties van de Gemeente Goirle en de Gemeente Waalwijk (inspraakreacties nr. 6 en 7, bijlage 2).

uitgangspunten hiervan voor het plan. De Notitie R&D geeft al een goede aanzet hiertoe. Beschrijf aanvullend:

- de provinciale uitwerking van de spelregels met betrekking tot activiteiten in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS);
- de status van de Structuurvisie Tilburg 2020 uit 2005.

Neem in dit MER de relevante informatie op die in andere lopende plan- en besluitvormingsprocedures met betrekking tot het plangebied aan de orde komen⁵. Beschrijf hoe de uitkomst van deze procedures van invloed (kan) zijn voor invulling van de Structuurvisie Zuidwest 2020.

3. ALTERNATIEVEN

Beschrijf mogelijke (locatie-)alternatieven voor de verdere ontwikkeling van bestaande en nieuwe functies op basis van de eerder genoemde gebiedsanalyse en –visie. Geef aan in welke mate de omvang van de behoefte aan bestaande en nieuwe functies de locatiekeuze ervan beïnvloedt. Ontwikkel alternatieven die de volledige bandbreedte aan conflicterende belangen en dilemma's beschrijven en onderling zo veel mogelijk onderscheidend zijn.

De Commissie adviseert om, naast het voorkeursalternatief en de daarbij behorende varianten uit de notitie R&D, ook een alternatief uit te werken waarbij het groen-blauwe casco met de bestaande functies intact blijft, c.q. maximaal versterkt wordt op basis van de aanwezige potenties. Neem daarin, op basis van de fysisch-geografische en ecohydrologische potentie van het gebied, ook varianten op voor natuurontwikkeling.

Indien uit de inventarisatie (zie paragraaf 2.1.2. van dit advies) blijkt dat er nog ruimte aanwezig is en/of herstructurerings- en intensiveringsoperaties plaatsvinden of mogelijk zijn op andere bedrijventerreinen binnen de gemeenten en/of de regio, adviseert de Commissie ook (locatie-)alternatieven voor de voorgenomen bedrijvigheid buiten het plangebied uit te werken.

4. MILIEUGEVOLGEN

4.1 Natuur

De Commissie vindt het belangrijk dat, los van de natuurwet- en regelgeving, een algemeen beeld wordt geschetst van de huidige situatie, de autonome ontwikkeling en de effecten op de natuur in het studiegebied. De notitie R&D geeft een eerste aanzet, die verder uitgewerkt kan worden in het MER.

Beschrijf welke kenmerkende habitats en soorten aanwezig zijn en wat de autonome ontwikkeling van de natuur in het studiegebied is. Geef op kaart de ligging van (beschermd) natuurgebieden en ecologische waarden binnen het studiegebied aan. Ga daarbij, waar relevant, in op de ecologische functies en relaties van deelgebieden. Beschrijf met behulp van ingreep-effectrelaties⁶ de

⁵ Bijvoorbeeld voor plan-m.e.r.-procedure die momenteel doorlopen wordt voor de Mall.

⁶ Geef aan of het gaat om vernietiging van leefgebied door bijvoorbeeld ruimtebeslag, verstoring door bijvoorbeeld licht, geluid en beweging (recreanten), verdroging of vernatting door verandering van de waterhuishouding, versnippering door doorsnijdingen of barrièrewerking en vermessing en verzuring door bijvoorbeeld deposities van stikstof.

tijdelijke en permanente gevolgen van de alternatieven op de ecologische waarden. Beschrijf mitigerende maatregelen die de gevolgen kunnen beperken of voorkomen.

Gebiedsbescherming⁷

In de notitie R&D wordt aangegeven dat er geen gevolgen voor Natura 2000-gebieden zijn te verwachten. Motiveer dit nader in het MER. Ga daarbij specifiek in op de mogelijke gevolgen van een toename in stikstofdepositie door industriële en verkeersemmissies. Ga uit van een worst-case situatie.

Geef aan of het plan de geldende 'wezenlijke kenmerken en waarden' van de EHS aantast en of het past binnen het toetsingskader⁸ dat hiervoor geldt.⁹ Ga daarbij specifiek in op de mogelijke gevolgen van een toename in geluidbelasting door industriële activiteiten en verkeer, verandering in waterhuishouding en toename van de recreatiedruk. Ga uit van een worst-case situatie.

Beschrijf op grond van de gebiedsanalyse de aard en de doelsoorten voor de te realiseren ecologische verbindingen. Ga in op de negatieve en positieve gevolgen van de alternatieven op deze doelsoorten.

Soortenbescherming¹⁰

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied en geef aan tot welke categorie deze soorten behoren.¹¹ Ga in op de mogelijke gevolgen van het plan op de standplaats (planten) of het leefgebied (dieren) van deze soorten en bepaal in hoeverre verbodsbepalingen¹² mogelijk overtreden worden. Geef aan voor welke van deze dieren en planten aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard van de gevolgen is en wat deze gevolgen voor de populaties betekenen.

4.2 Landschap en cultuurhistorie

Beschrijf, uitgaande van de lagenbenadering, de fysisch geografische opbouw en de cultuurhistorische betekenis van het plangebied.¹³ Beschrijf de gevolgen voor de aanwezige aardkundige en cultuurhistorische waarden en de mogelijkheden om aanwezige waarden te versterken. Maak daarbij gebruik van visualisaties¹⁴ voor relevante waarnemingspunten vanuit de omgeving. Relevante waarnemingspunten zijn bewoningsconcentraties en karakteristieke posities in het omringende landschap (bijvoorbeeld recreatiegebieden).

⁷ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de Natuurbeschermingswet 1998 en de specifieke gebiedsbescherming zoals geldend voor de EHS.

⁸ Het toetsingskader zoals beschreven in de Nota Ruimte, Spelregels EHS en/of provinciale uitwerkingen daarvan.

⁹ Zie in dit verband de inspraakreacties van H.G. van Nunen en de Vereniging van Bosbeheerders 't Gereg't (inspraakreacties nr. 1 en 2, bijlage 2).

¹⁰ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

¹¹ Er wordt onderscheid gemaakt tussen de categorieën: tabel 1 (algemeen), 2 (overig) en 3 (Bijlage IV HR/ bijlage 1 AMvB) soorten en vogels.

¹² De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

¹³ waaronder eventueel aanwezige karakteristieke landschappen, landschapselementen en archeologische resten, bijvoorbeeld het oude bekenpatroon van de Leijen en oude bosrelicten.

¹⁴ schetsen of montagefoto's.

4.3 Verkeer en vervoer

Geef aan wat de verkeersaantrekkende werking is van de ontwikkeling van bestaande functies (recreatie) en nieuwe functies (o.a. bedrijventerrein Wijkevoort, de Mall en sportvelden).¹⁵ Maak daarbij onderscheid tussen personen- en vrachtverkeer. Geef aan welke mogelijkheden aanwezig zijn voor het stimuleren van openbaar en fietsvervoer. Geef aan welke gevolgen de verkeersaantrekkende werking heeft voor de luchtkwaliteit en geluidhinder en beschrijf welke nadelige gevolgen optreden voor de recreatieve en natuurfuncties in het gebied.

4.4 Leefomgeving

Geef inzicht in de gevolgen voor de leefomgeving bij uitvoering van de verschillende alternatieven. Denk daarbij aan de gevolgen van geluidbelasting, luchtverontreiniging, externe veiligheid, geurhinder, lichthinder, zichthinder en verkeers(on-)veiligheid. Zoneer met behulp van een contour rondom het bedrijventerrein Wijkevoort het gebied waarbuiten aan bepaalde eisen ten aanzien van bovengenoemde aspecten voldaan moet worden. Maak daarnaast aannemelijk dat aan de wettelijke eisen ten aanzien van luchtkwaliteit, geluidhinder en externe veiligheid¹⁶ voldaan kan worden.

4.5 Overig

Ga na welke mogelijkheden qua locatiekeuzes aanwezig zijn voor sluiting van water- en energiestromen. Beschrijf de mogelijkheden om industriële restwarmte te gebruiken voor bijvoorbeeld stadsverwarming.

5. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

5.1 Beoordelingskader

Benoem expliciet concrete en toetsbare beoordelingscriteria op basis waarvan het doelbereik van alternatieven inzichtelijk kan worden gemaakt. Deze criteria kunnen voortkomen uit de ambities en doelstellingen. Motiveer op grond waarvan de beoordelingscriteria zijn geselecteerd.

Neem, aanvullend aan de in de notitie R&D genoemde criteria, beoordelingscriteria op voor de potentie qua natuurontwikkeling en verbetering van de waterhuishouding.

Vergelijk de gevolgen van de verschillende activiteiten voor het gehele gebied op dezelfde wijze. De Commissie adviseert, in tegenstelling tot wat is vermeld in de notitie R&D, qua uitgebreidheid van de effectbeoordeling geen onderscheid te maken tussen het westelijke en oostelijke deel van het plangebied.

¹⁵ Zie in dit verband bijvoorbeeld de inspraakreacties van de Vereniging van bosbeheerders 't Geregt', de Gemeente Goirle en de Gemeente Waalwijk, waarin zorgen worden geuit over de mogelijkheid van sluipverkeer door de dorpen (inspraakreacties nr. 2, 6 en 7, bijlage 2).

¹⁶ Zie in dit verband ook de inspraakreactie van de Gasunie, waarin wordt gewezen op de externe veiligheidsaspecten van gastransportleidingen (inspraakreactie nr. 8, bijlage 2), en de inspraakreactie van de Brandweer Midden en West Brabant, waarin gewezen wordt op de veiligheidsaspecten samenhangend met het vervoer over spoor en door buis, en met bestaande inrichtingen (inspraakreactie nr. 11, bijlage 2).

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Tilburg

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Tilburg

Besluit: over de Structuurvisie Tilburg Zuidwest 2020

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: De structuurvisie is kaderstellend voor ten minste twee besluit m.e.r.-plichtige activiteiten, te weten bedrijventerrein Wijkevoort en Landgoed De Groene kamer.

Activiteit: Opstellen structuurvisie voor Tilburg Zuidwest

Betrokken documenten:

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in “De Tilburgse Koerier” d.d. 8 januari 2009

advies aanvraag: 7 januari 2009

ter inzage legging: 9 januari 2009 t/m 19 februari 2009

advies reikwijdte en detailniveau: 5 maart 2009

Bijzonderheden:

De volgende punten beschouwt de Commissie als hoofdpunten voor het op te stellen plan-milieueffectrapport (verder genoemd plan-MER). Dat wil zeggen dat het plan-MER een goede basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als het de volgende informatie bevat:

- een ontwerp van een duurzaam groen-blauw casco op basis van de lagenbenadering, waarin de intrinsieke waarde van de huidige structuren en patronen is gedefinieerd. Analyseer de randvoorwaarden, knelpunten, belemmeringen en kansen voor de verdere ontwikkeling van bestaande functies en het toevoegen van nieuwe functies;
- een onderbouwing van de behoefte aan nieuwe functies, waaronder bedrijventerrein Wijkevoort, Landgoed de Groene Kamer, de Mall en sportvelden;
- een uitwerking van alternatieven waarbij, naast het voorkeursalternatief, ook een alternatief wordt uitgewerkt waarbij het ontworpen duurzame groen-blauwe casco intact blijft, c.q. maximaal versterkt wordt op basis van de aanwezige potenties. Werk, indien realistisch, ook (locatie-)alternatieven uit voor bedrijvigheid buiten het plangebied;
- een beoordeling van het doelbereik van de alternatieven op basis van concrete en toetsbare criteria;
- een overzicht van de gevolgen van de verschillende alternatieven voor natuur, landschap, cultuurhistorie, verkeer en vervoer en leefomgeving.

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies/advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. H.S. Buijtenhek
dr. G.P.J. Draaijers (secretaris)
drs. R.J. van Kerkhoff
drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)
dr. N.P.J. de Vries

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. H.G. van Nunen, Tilburg
2. Vereniging van Bosbeheerders “t Geregt”, Tilburg
3. De Groene Kamer, Vught
4. Buurtschap Prinsenhoef, Tilburg
5. Brabant Water N.V., Den Bosch
6. Gemeente Goirle, Goirle
7. Gemeente Waalwijk, Waalwijk
8. N.V. Nederlandse Gasunie, Waddinxveen
9. World Class Maintenance, Breda
10. ZLTO afd. Hart van Brabant, Tilburg
11. Brandweer Midden en West Brabant, Breda

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Structuurvisie Zuidwest 2020

Het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Tilburg is voornemens een structuurvisie op te stellen voor het buitengebied ten zuidwesten van de stad Tilburg. Deze 'Structuurvisie Zuidwest 2020' wordt kaderstellend voor tenminste twee m.e.r.-plichtige activiteiten, te weten de ontwikkeling van bedrijventerrein Wijkevoort en van het landgoed 'De Groene Kamer'. In het kader van de plan- en besluitvormingsprocedure wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen, met als doel inzicht te krijgen in de milieueffecten van de verschillende ontwikkelingen waaraan de structuurvisie ruimte gaat bieden.

ISBN: 978-90-421-2667-1

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

